

*Andrew
Lang*

**100 ročné rozprávky (4. séria)
Žltá kniha rozprávok**

100 ročné rozprávky (4. séria)

Žltá kniha rozprávok – Andrew Lang

Krátka anotácia:

Príbehy, rozprávky a legendy v slovenčine určené hlavne pre deti, ktoré už vedia čítať, ale i pre mladších či starších. Veľmi dobre rozvinú slovnú zásobu a fantáziu. Pozbieral ich Andrew Lang z celého sveta pred viac ako 100 rokmi. Po cenných radách z Jazykovedného ústavu Ľ. Štúra SAV sa nám podarilo vykresiť hodnotné dielo, ktoré Vám teraz predkladáme. Pritom dúfame, že Vám prinesie toľko pekných a zaujímavých zážitkov, ako nám, ktorí sme toto dielo tvorili. Kniha obsahuje 48 rozprávok a poviedok. Kniha začína poviedkou o dĺžke 300 slov a končí jednou o dĺžke až 5300 slov. Kniha obsahuje 260 strán.

** (1,2k = 1200 slov) – za nadpisom je dĺžka poviedky v slovách v tisícoch. Poviedky sú zoradené od najkratších po najdlhšie.

Autori: Robert Hodosi, Andrew Lang, + ďalší

Editoval a pozbieral: Andrew Lang

Rok pôvodného vydania: 1894

Originálny názov: The Yellow Fairy Book

Preložil a editoval: Robert Hodosi

(Eduard Rodos, +kolektív)

Vydal: Robert Hodosi, Lovce

1.slovenské vydanie: v roku 2020

Počet strán: 260 (PDF)

PDF => ISBN: 978-80-570-1766-0

(EAN: 9788057017660)

EPUB => ISBN: 978-80-570-1767-7

(EAN: 9788057017677)

MOBI => ISBN: 978-80-570-1768-4

(EAN: 9788057017684)

Obsah

- 1*/ Princezná na hrášku ** (0,3k=300 slov)
- 2*/ Drevená manželka ** (0,6k)
- 3*/ Chlapec a vlky ** (0,7k)
- 4*/ Vrana ** (0,7k)
- 5*/ Priateľstvo medzi mačkou a myšou ** (0,8k)
- 6*/ Oriekové dieťa ** (0,9k)
- 7*/ Obri a pastier ** (1,0k=1000 slov)
- 8*/ Príbeh deda Mráza ** (1,0k)
- 9*/ Slniečny hrdina ** (1,0k)
- 10*/ Snehulienka a Ohnivák ** (1,0k)
- 11*/ Traja bratia ** (1,0k)
- 12*/ V Krajine duší ** (1,0k)
- 13*/ Drak a jeho babka ** (1,1k)
- 14*/ Príbeh šijacej ihly ** (1,1k)
- 15*/ Palác na Sklenenej hore ** (1,2k)
- 16*/ Sedemhlavý had ** (1,2k)
- 17*/ Biela kačka ** (1,3k)
- 18*/ Rusalka ** (1,3k)
- 19*/ Zadubený Jano ** (1,3k)
- 20*/ Cínový vojačik ** (1,4k)
- 21*/ Cisárovo nové šaty ** (1,4k)
- 22*/ Pastier svíň ** (1,4k)
- 23*/ Bosorka a deti ** (1,5k)
- 24*/ Bosorka na lodi ** (1,6k)
- 25*/ Dcéra Kráľovnej kvetov ** (1,6k)
- 26*/ Šesť labutí ** (1,6k)

- 27*/ Šesť mužov vo svete **(1,7k)
- 28*/ Zlatý grécky krab **(1,7k)
- 29*/ Alfréd alebo zelená opica **(1,8k)
- 30*/ Železná pec **(1,8k)
- 31*/ Lietajúca loď **(2,1k)
- 32*/ Čarodejný kráľ **(2,3k)
- 33*/ Hermod a Hadvorka **(2,3k)
- 34*/ Krajšia-než-víla **(2,3k)
- 35*/ Kresadlo **(2,3k)
- 36*/ Sklenená sekera **(2,3k)
- 37*/ Kapusta pre somára **(2,4k)
- 38*/ Slávik **(2,7k)
- 39*/ Ferko a vd'áčné zvieratá **(3,0k)
- 40*/ Malá žabka a vták **(3,0k)
- 41*/ Modrá hora **(3,0k)
- 42*/ Maličká Malenka **(3,3k)
- 43*/ Princ Prsteň **(3,8k)
- 44*/ Čarovný prsteň a Martin **(3,9k)
- 45*/ Veľký a Malý Klaus **(4,1k)
- 46*/ Estónsky drak zo severu **(4,2k)
- 47*/ Neviditeľný princ **(4,2k)
- 48*/ Bosorka a jej služobník **(5,3k)
- *** Koniec ***

1*/ Princezná na hrášku **(0,3k=300 slov)

Kde bolo, tam bolo, kedysi dávno žil raz jeden princ, ktorý sa chcel zosobášiť s princeznou, ale musela to byť skutočná princezná. Tak cestoval po svete, aby takú našiel. Našiel mnoho princezien, ale nevedel, ako má rozlíšiť, či sú to skutočné princezné. U každej z nich našiel nejakú chybu. Na každej z nich mu niečo vadilo, čo dokazovalo, že ešte nenašiel skutočnú princeznú. Tak sa vrátil domov vo veľmi zlej nálade, lebo skutočne chcel za manželku len ozajstnú princeznú. Jedného dňa v noci bola veľká búrka. Blýskalo sa a hrmelo. Padal taký hustý dážď, že bolo vidno iba na malú vzdialenosť. Bolo to priam desivé počasie. Zrazu začuli, ako niekto klope na bránu paláca. Starý kráľ išiel otvoriť.

Za bránou stála princezná. Od dažďa bola celá do nitky premoknutá. Búrka ju celú zmáčala až na kosť. Voda jej tiekla po vlasoch a šatách až do topánok a odtiaľ von. Ako tam stála, povedala, že je skutočná princezná.

„Nuž, to čoskoro zistíme!“ pomyslela si stará kráľovná, ale nepovedala nič. Vošla do spálne. Dala dole posteľné plachty. Potom dala na spodok postele malý hrášok. Naň položila dvadsať matracov a na vrch dvadsať prešívanych páperových prikrývok. Toto bola posteľ, v ktorej mala princezná spať.

Nasledujúce ráno sa jej spýtali, ako sa jej spalo.

„Ó, veľmi zle!“ povedala princezná. „Sotva sa mi podarilo zavrieť oči počas celej noci! Som si istá, že niečo tvrdé bolo v posteli. Vôbec som nemohla zaspáť. Moje telo je samá modrina. Bola to strašná noc!“

Teraz už vedeli, že ona je skutočnou princeznou, pretože cítila hrášok cez dvadsať matracov a dvadsať prešívanych páperových prikrývok.

Nikto iný nemohol byť taký citlivý, len skutočná princezná.

Tak sa s ňou princ zosobášil. Už vedel, že získal skutočnú princeznú. Hrášok uložili do Kráľovského múzea, kde leží až doteraz, ak ho nikto neukradol. A toto je skutočný príbeh.

[@ Andrew Lang, Robert Hodosi]

2*/ Drevená manželka **(0,6k)

Kde bolo, tam bolo, žil raz jeden muž so svojou manželkou. Bývali v lese veľmi ďaleko od svojho kmeňa. Veľmi často trávili deň spoločným poľovaním. Ale manželka zistila, že má doma veľmi veľa práce. Tak s ním prestala chodiť na poľovačku. On teraz lovil sám. Ale zistil, že bez nej mu šťastie v lovení vôbec neprišlo. Jedného dňa, keď bol na poľovačke, jeho žena ochorela a za niekoľko dní zomrela.

Jej manžel trpko za ňou žialil. Pochoval ju pri dome, v ktorom zomrela. Ale ako sa čas míňal, cítil sa bez nej veľmi osamelý. Tak vyrobil drevenú bábku jej výšky a veľkosti, ktorú obliekol do jej šiat, aby mu robila spoločnosť. Posadil ju ku kozubu a predstavoval si, že jeho manželka sa vrátila a že stále žije. Nasledujúci deň išiel poľovať. Keď sa vrátil, prvou vecou, ktorú urobil, bolo, že túto bábku očistil od popola z ohňa, ktorý jej dopadol na tvár. Teraz býval veľmi zaneprázdnený, lebo musel variť, opravovať chatrč a sám zháňať i jedlo, pretože mu nemal kto pomôcť. Takto prešiel celý rok.

Na konci tohto času, keď sa vrátil večer domov z poľovačky, našiel donesené drevo pri dverách a v kozube horel oheň. Nasledujúci večer našiel dokonca v hrnci, ako sa varí, kúsok mäsa, ktoré bolo už skoro pripravené na jedenie. Prehľadal celý dom, aby sa dozvedel, že kto to mohol urobiť, ale nenašiel nikoho. Keď išiel na ďalší deň loviť, nelovil príliš ďaleko, aby sa mohol vrátiť skôr domov. Už z diaľky videl svoj dom a všimol si jednu ženu, ako ide s drevom na svojich pleciach do domu. Tak sa poponáhľal a rýchlo otvoril dvere. Namiesto drevenej bábky našiel pri ohni sedieť svoju vlastnú ženu.

Vtedy mu ona povedala: „Veľkému duchovi ťa bolo ľúto. Pretože si sa nevedel upokojiť, tak ma poslal naspäť k tebe. Ale nesmieš sa ma dotknúť rukou, pokiaľ sa nestretneme s ďalšími ľuďmi z kmeňa. Ak tak urobíš, zase zomriem.“

Tak muž poslúchol jej slová a ona s ním znovu bývala. Prinášala drevo a zapalovala oheň. Jedného dňa jej však manžel povedal: „Už sú tomu dva roky, čo si ožila. Poďme späť k nášmu kmeňu. Potom ti bude dobre a ja sa ťa budem môcť dotknúť.“

Pripravil jedlo na cestu, nejaké kúsky jelenieho mäsa pre ňu aj pre seba.

A tak sa vybrali ku svojmu kmeňu. Tábor kmeňa bol vzdialený na šesť dní cesty. Keď už mali len jeden deň cesty pred sebou, začalo snežiť. Cítili sa byť unavení a túžili po odpočinku. Preto zapálili oheň, uvarili nejaké jedlo a ľahli si na kožušinu, aby mohli spať.

Muž sa cítil byť veľmi rozrušený. Už nedokázal vydržať, pokiaľ sa jej bude môcť dotknúť. Natiahol ruky k nej a chcel sa jej dotknúť. Ale ona zakývala rukami a povedala: „Ešte je príliš skoro. Zatiaľ sme nestretli nikoho z kmeňa.“

Ale on ju neposlúchol a chytil ju. A hľa! Keď sa jej dotkol zbadal, že je z nej zase len drevená bábka. Odsotil ju od seba vo svojej biede a ponáhlal sa do tábora, kde im vyrozprával celý svoj príbeh. Niektorí o tom pochybovali a vrátili sa s ním na miesto, kde zastal so svojou manželkou na odpočinok. Ležala tam len drevená bábka. Pozreli si stopy v snehu, ktoré vyzerali ako stopy dvoch ľudí. Keď sa lepšie prizreli, jedny stopy boli jeho a druhé sa zhodovali s nohami drevenej bábky. Muž bol veľmi nešťastný a preveľmi žialil po zvyšok všetkých dní svojho života.

[@ Irokézske rozprávky, Andrew Lang, Robert Hodosi]

3*/ Chlapec a vlky **(0,7k)

Kde bolo, tam bolo, jeden indiánsky lovec si raz postavil dom uprostred veľkého lesa. Bolo to veľmi ďaleko od celého svojho kmeňa. Mal veľmi nežné a láskavé srdce a bol veľmi utáhaný zradou a krutými skutkami svojich priateľov. Tak ich opustil. Vzal svoju manželku a svoje tri deti a odcestoval. Išli, až pokým nenašli pekné miesto blízko čistého potoka. Zoťali stromy a postavili si z nich indiánsku chatrč – vigvam. Mnoho rokov si žili šťastne a pokojne v tomto prístrešku. Nikdy toto miesto neopustili, okrem lovu divých zvierat, ktoré im slúžili ako potrava. Z ich kože si robievali aj oblečenie. Napokon však tento silný muž vážne ochorel a vedel, že jeho dni života onedlho pominú.

Tak zhromaždil okolo seba svoju rodinu a povedal im svoje posledné slová: „Ty, moja manželka, spoločníčka mojich dní, ma budeš za niekoľko mesiacov nasledovať na ostrov požehnaných. Ale vy, deti moje, vaše životy ešte len začínajú. Máte pred sebou zlomyseľnosť, nevlúdnosť a nevďačnosť, od ktorých som ja utiekol. Napriek tomu neodídem v pokoji, pokiaľ mi nesľúbite, že sa budete navzájom ľúbiť a nikdy neopustíte svojho najmladšieho brata.

„Sľubujeme ti to!“ odpovedali a držali sa za ruky. Vtedy lovec v pokoji zomrel.

Sotva uplynulo osem mesiacov, zomrela aj jeho manželka. Nasledovala lovca. Ale predtým prikázala svojim starším dvom deťom, aby jej sľúbili, že nikdy neopustia najmladšieho, lebo ten bol ešte len malým a slabým. A zatiaľ čo bola zem husto pokrytá snehom naňho dávali pozor a starali sa oňho. Ale keď vyrástla tráva a zem sa znova zazelenala, starší brat zatúžil za dobrodružstvom a chcel si ísť pozrieť vigvamy dediny, kde jeho otec strávil detstvo.

So svojím úmyslom sa zdôveril svojej sestre, ktorá mu odpovedala: „Brat môj, rozumiem tvojej túžbe po nových priateľoch, ktorých tu nemôžeme stretnúť. Ale spomeň si na otcove slová, aby sme nenasledovali naše rôzne túžby a dávali pozor na najmladšieho z nás.“

Ale mládenec ju nepočúval a ani slovom jej neodpovedal. Vzal so sebou luk a šípy a opustil chatrč. Znovu napadal sneh a roztopil sa, ale jej starší brat sa vôbec nevrátil. Napokon srdce dievčaťa stvrdlo a ochladlo. Jej mladší brat

sa jej stával bremenom. Tak mu jedného dňa povedala: „Pozri, jedla je tu dosť na mnoho dní. Zostaň tu v tomto našom prístrešku. Ja pôjdem zatiaľ pohľadať nášho staršieho brata. Keď ho nájdem, vrátim sa domov.“

Po dlhej a náročnej ceste sa dostala do dediny, v ktorej býval jej brat. Zistila, že jej starší brat je ženatý a že je so svojou manželkou šťastný. O ňu sa tam začal zaujímať jeden odvážny mládenec, s ktorým sa zosobášila. Zostala s ním bývať v dedine. Nemyslela na nikoho iného len na svojho manžela. Na svojho mladšieho brata v lese úplne zabudla.

Keď mladý chlapec zjedol všetko jedlo v chatrči, ktoré mu nechala jeho sestra, vybral sa do lesa. Živil sa rôznymi bobuľami a korenkami. Pokiaľ slnko svietilo a zohrievalo ho, nikdy nebol hladný a bol spokojný. Ale keď prišla zima a znovu nasnežilo, bola mu zima a bol veľmi hladný. Celú noc sa ukrýval na stromoch a jedával len to, čo mu zanechali vlky zo svojej koristi. Keďže nemal žiadnych priateľov, vyhľadával ich spoločnosť. Zatiaľ čo ony hltali svoju korisť, ktorú ulovili, on si sadol blízko nich a čakal. Ako tak spolu rástli, po čase si naňho vlky zvykli a nechávali mu zo svojho jedla. Bez nich by určite bol zamrzol a v studenom snehu zomrel od hladu.

Sneh sa znovu roztopil a takisto i ľad na veľkom jazere. Vlky zišli dolu na pobrežie a mladý chlapec ich nasledoval. I stalo sa jedného dňa, že jeho starší brat bol na ryby vo svojom kanoe. Bol blízko pobrežia, keď začul hlas malého chlapca, ako spieval indiánsku pieseň: „Brat môj, brat môj! Vlk sa zo mňa stáva! Brat môj, brat môj! Už som vlkom, koľkáže to sláva!“ A keď dospieval, začal vyť, presne tak ako vlky zvyknú.

Vtedy srdce staršiemu bratovi oťaželo ponáhlal sa za ním, volajúc: „Brat môj, môj malý braček, príď ku mne.“ Ale on už bol napoly vlkom a stále len opakoval svoju melódiu. Starší brat naňho neustále volal. Malý braček len smutno znovu zavyl a spolu so svojimi novými druhmi – vlkami sa stratil v hlbokom lese.

Tak s hanbou a mučivou úzkosťou na duši sa starší brat vrátil do dediny. Tam potom celý život spolu so svojou sestrou smútili za svojím mladším bratom kvôli porušenému sľubu až do konca svojich životov.

[@ Severoamerický indiánsky príbeh, Andrew Lang, Robert Hodosi]

4*/ Vrana **(0,7k)

Kde bolo, tam bolo, žili raz tri princezné, ktoré boli všetky ešte len mladé a rovnako krásne. Ale najmladšia z nich bola najkrajšia, hoci nebola oveľa čestnejšia než ostatné dve.

Asi pol kilometra od paláca, v ktorom bývali, stál hrad, ktorý nebol obývaný a bol takmer zrúcaninou. Avšak záhrada, ktorá ho obklopovala bola plná kvetov. Veľmi často tam chodievala najmladšia princezná.

Jedného dňa sa prechádzala sem a tam pod lipami. Vtom pred ňu spoza ružového kríka vyskočila čierna vrana. Úbohý vták bol celý roztrhaný a krvácal. Naša milá princezná bola z toho celkom nešťastná. Keď si to vrana všimla, obrátila sa na ňu a povedala jej: „Ja nie som v skutočnosti vrana, ale zakliaty princ, ktorý bol odsúdený na to, aby prežil svoju mladosť v biede. Ak by si chcela, princezná, mohla by si ma zachrániť. Musela by si však dať zbohom a rozlúčiť sa so všetkými svojimi ľuďmi, zostať so mnou na tomto starom hrade a robiť mi stálu spoločnosť. V ruinách tohto hradu je jedna obytná miestnosť, v ktorej je zlatá posteľ. Tam budeš musieť žiť úplne sama. Avšak nezabudni, že čokoľvek tam budeš v noci vidieť alebo počuť, nesmieš kričať. Ak len trochu vykričneš, moje utrpenie sa ešte zdvojnásobí.“

Dobrosrdečná princezná zaraz opustila svoj domov a svoju rodinu a ponáhľala sa ku zrúcaninám hradu. Tam sa udomácnila v miestnosti so zlatou posteľou.

Keď sa priblížila noc, ľahla si do postele. Ale hoci mala oči úplne zatvorené, zaspať sa jej nedalo. O polnoci počula niekoho prichádzať cez chodbu. Mala veľký strach a bála sa. Za chvíľu sa dvere na jej miestnosti dokorán otvorili a do izby vošla skupina čudných bytostí. Okamžite pristúpili k ohňu v obrovskom krbe. Umiestnili naň veľký kotol s vriacou vodou. Keď tak urobili priblížili sa k posteli, na ktorej ležalo chvejúce sa dievča. Stále kričali a vrieskali a ťahali ju smerom ku kotlu. Od strachu skoro zomrela, ale vôbec nevydala so seba žiaden hlas. Keď zrazu začula kikiríkať kohúta a všetci zlí duchovia zmizli.

Vtedy sa tam objavila vrana a s radosťou poskakovala po celej miestnosti. Čo najsrdečnejšie ďakovala princeznej za jej dobrotu a za to že ju poslúchla. A dodala, že jej utrpenie sa už výrazne znížilo.

Jedna z princezniných starších sestier bola veľmi zvedavá a o všetkom

sa dozvedela. Tak sa rozhodla, že pôjde svoju mladšiu sestru navštíviť na hradné zručanisko. Tak úporne a naliehavo ju posila a naliehala na ňu, aby ju nechala stráviť noc s ňou na tom zlatom lôžku. Napokon s tým teda dobrosrdečná princezná súhlasila. Ale o polnoci, keď prišli zvláštni ľudkovia, staršia sestra vrieskala s hrôzou. Od tej doby najmladšia sestra trvala na tom, že bude na hrade dávať pozor samotná.

A tak žila celý deň osamote a keby nebola taká statočná, každú noc by bola veľmi vystrašená. Ale každý deň k nej prišla vrana, poďakovala sa jej za vytrvalosť a ubezpečila ju, že jej utrpenie je už oveľa menšie ako predtým.

A takto pominuli dva roky. Vtedy jedného dňa prišla za princeznou vrana a povedala jej: „Na budúci rok moje zakliatie pominie, lebo to už bude siedmy rok. Ale predtým, ako budem môcť nadobudnúť svoju ľudskú podobu, musíš ísť do sveta a prijať niekde službu ako slúžka.“

Mladá princezná s tým zaraz súhlasila a na jeden celý rok slúžila ako slúžka. No i napriek jej pôvabnému vzhľadu, mladosti a kráse s ňou veľmi zle zaobchádzali a musela si veľa vytrpieť. Jedného dňa, keď stáčala ľan a od práce mala už celkom unavené svoje malé biele ruky, začula vedľa seba šuchot a potom výkrik radosti. Zrazu uvidela pred sebou pekného mladíka, ktorý si kľakol na nohy a pobožkal jej jej unavené biele ruky.

„Ja som princ,“ povedal, „ktorého si vo svojej добрote, keď som sa potuloval po okolí v tvare čiernej vrany, oslobodila od najhorších mučení. Pod' so mnou teraz na môj hrad a žime tam spolu šťastne.“

Tak išli teda na hrad, kde si toľko vytrpeli. Ale keď tam prišli, bolo ťažké uveriť, že je to ten istý hrad, pretože všetko bolo prestavané a hrad bol celý opravený. A tam potom žili sto rokov a sto rokov mali radosti a šťastia.

[@ Poľské rozprávky, Kletke, Andrew Lang, Robert Hodosi]

5*/ Priateľstvo medzi mačkou a myšou

** (0,8k)

Mačka sa zoznámila s myšou a hovorila toľko o veľkej láske a priateľstve, ktoré k nej cítila, že myš napokon súhlasila s tým, že s ňou bude žiť v tom istom dome a že sa bude podieľať na spoločnom domácom hospodárení.

„Musíme sa zabezpečiť na zimu, inak budeme trpieť hladom,“ povedala mačka. „Ty, malá myška, si nemôžeš dovoliť riskovať a ísť kade-tade, lebo by si mohla vbehnúť do pasce.“ Tak myška sa pridržala tejto dobrej rady. Kúpili malý hrniec chutnej bravčovej masti. Ale nevedeli, kam ho majú dať. Po dlhom rozhovore mačka povedala: „Myslím, že najlepšie by bolo umiestniť ho do kostola. Nebudeme mať problém si ho odtiaľ vziať. Skryjeme ho v rohu a nedotkneme sa ho, až pokým nebudeme v núdzi.“ Ale netrvalo dlho a mačka naň dostala veľkú chuť. Nuž povedala myši: „Chcela som ti povedať, malá myška, že moja sesternica má malého syna, biele mačiatko s hnedými škvrkami, a chce, aby som mu išla za krstnú mamu. Dovoľ mi ísť za ňou dnes a ty sama sa postaraj o dom.“

„Áno, samozrejme že chod,“ odpovedala myš, „a keď budeš jesť niečo dobrého, myšli na mňa. Veľmi by som sa potešila kvapke červeného vína z krstín.“

Ale to všetko nebola pravda. Mačka nemala sesternicu a nemala jej ísť za kmotru. Išla rovno do kostola. Ponorila hlavu do malého hrnca s masťou. Začala ju oblizovať a vylízala celý vrch. Potom sa vybrala na prechádzku po strechách. Pozrela si krásny výhľad. Natiahla sa na slnku. Zakaždým, keď si pomyslela na hrniec s masťou, si oblizla pery. Hneď ako sa začalo zvečerievať, išla znova domov.

„Aha, už si tu!“ povedala myš. „Určite si mala príjemný deň.“

„Vyšlo to veľmi dobre,“ odpovedala mačka.

„Ako sa volá dieťa?“ spýtala sa myš.

„Vrch je preč,“ povedala mačka sucho.

„Vrch-je-preč!“ zopakovala myš. „To je naozaj úžasné a zvláštne meno. Máte už také vo vašej rodine?“

„Čo je na ňom divné?“ odpovedala mačka. „Nie je o nič horšie ako Zlodej-chleba, ako sa volá tvoje krstňa.“

Krátko nato prišla na mačku zase veľká túžba po masť. Povedala myši:

„Musíš byť znovu taká láskavá a postarať sa o dom samotná, pretože ma znovu požiadali, aby som bola krstnou mamou. Keďže toto dieťa má okolo krku biely pás, nemôžem to odmietnuť.“

Láskavá myš súhlasila. Ale mačka prišla do kostola rovno do kúta, kde bol hrnček s masťou. Zjedla z nej celú polovicu. „Nič nechutí lepšie,“ povedala, „ako to, čo jeden zje sám.“ A so svojím celodenným počínaním bola potešená. Keď prišla domov, myš sa jej opýtala: „Ako sa volá dieťa?“

„Polovica je preč,“ odpovedala mačka.

„Polovica-je-preč! Čo je to za meno? Vo svojom živote som také nikdy nepočula. Neverím, že je to v kalendári.“

Čoskoro dostala mačka zase chuť na svoje chutné dobrodružstvo a ústa sa jej zaliali slinami pri pomyslení na masť. „Všetky dobré veci sa stávajú trikrát,“ povedala myši. „Musím ísť znovu za krstnú mamu. Dieťa je celé čierne, má len biele labky, ale na tele žiaden biely chlp. Toto sa stáva len raz za dva roky. Takže môžem ísť, všakže?“

„Vrch-je-preč! Polovica-je-preč!“ zopakovala myš. „To sú také zvláštne mená. Robia ma veľmi zamyslenou.“

„Och, ty si len sedíš doma vo svojom šedom kožúšku so svojím dlhým chvostom,“ povedala mačka, „a príliš veľa premýšľaš. To sa stáva, keď jeden nechodí von počas dňa.“

Myš dobre vyčistila a upratala celý dom, zatiaľ čo mačka bola vonku na záletoch. Pažravá mačka na tretíkrát dojedla všetku masť. „Keď je všetko preč, jeden môže byť v pokoji,“ povedala si a v noci prišla domov uhladená a spokojná. Myš sa hneď spýtala na tretie meno dieťaťa.

„Nebude ťa to veľmi tešiť,“ povedala mačka. „Všetko je preč, tak ho nazvali.“

„Všetko-je-preč!“ zopakovala myš. „Neverím, že toto meno môže byť v nejakom kalendári. Všetko-je-preč! Čo len môže to meno znamenať?“ Potriasla hlavou, skrútila sa do kľbka a išla spať.

Potom už nikto nežiadal mačku ísť za krstnú mamu. Ale keď prišla zima a vonku nebolo nič na jedenie, myš si spomenula na ich zásoby potravín a povedala: „Mačka, poď! Pôjdeme po náš hrnček s masťou, ktorý sme si uschovali v kúte v kostole. Teraz si na nej veľmi dobre pochutnáme.“

„Áno, skutočne,“ odpovedala mačka. „Bude teraz chutiť lepšie, ako keby si jazykom lízala zamrznuté okno!“

Vybrali sa von. Keď prišli tam, kde mal byť hrnček s masťou, tak ho

našli celkom prázdny.

„Aha,“ povedala malá myška, „už viem, čo sa stalo. Všetko vyšlo najavo! A že vraj si skutočná priateľka! Zjedla si všetko, keď si mala byť krstnou mamou malým mačiatkam. Najprv Vrch-je-preč, potom Polovica-je-preč, a napokon...“

„Buď už ticho!“ zavrešťala mačka. „Ešte jedno slovo a ja ťa zožeriem.“

„A napokon Všetko-je-preč!“ sotva to vyslovila úbohá malá myš, mačka po nej skočila, uchytila ju a prehltila.

No, a takto to už chodí vo svete.

[@ Andrew Lang, Robert Hodosi]

6*/ Oriekové dieťa **(0,9k)

Kde bolo, tam bolo, kedysi dávno žil raz jeden pár, ktorý nemal žiadne deti. Každý deň sa modlili nebesám, aby im zoslali dieťa. Aj keby nemalo byť väčšie ako lieskový oriešok. Napokon nebesá vypočuli ich modlitby a zoslali im dieťa presne o veľkosti lieskového orieška, ktorý nikdy neporástol ani o palec vyššie. Rodičia boli veľmi oddaní svojmu dieťaťu. Malé stvorenie vychovávali s láskou a nežne sa oňho starali. Ich drobnučký syn bol taký bystrý, ako sa len dalo predstaviť. Mal dôvtip a rozum, nad ktorým žasli všetci ich susedia. Veľmi múdro vedel rozprávať.

Keď mal Oriekový chlapec pätnásť rokov, jedného dňa, ako sedel na stole v škrupine od vajca, jeho matka sa k nemu obrátila a takto sa mu prihovarila: „Už máš pätnásť rokov. Už viacej neporastieš. Kým by si chcel byť?“

„Chcem byť poslom,“ odpovedal Oriekový chlapec.

Vtedy sa jeho matka rozosmiala, vraviac: „Aký skvelý nápad! Ty a posol? Veď ty so svojimi drobnými nohami prejdeš za hodinu tú istú vzdialenosť, ako priemerný človek za jednu minútu!“

Ale Oriekový chlapec sa nedal: „Napriek tomu aj tak chcem byť poslom! Stačí, keď pošleš po mne niekde nejakú správu, a uvidíš, že sa zakrátko vrátim naspäť. Vybavím všetko, čo potrebuješ.“

Nuž tak mu jeho matka povedala: „Dobre teda. Chod' ku svojej tete, ktorá žije v susednej dedine, a prines mi od nej hrebeň.“ Oriekový chlapec rýchlo vyskočil z vajíčkovej škrupiny a bežal na ulicu. Tam našiel muža, ktorý si práve upravoval sedlo na svojom koni. Vyliezol koňovi hore po nohe až na chrbát a usadil sa pod sedlo. Odtiaľ ho začal pichať špendlíkom do chrbta. Kôň silno zaerdžal, vyskočil a začal rýchlo cválať, aj napriek jazdcovej snahe zastaviť ho. Keď prišli do dediny, Oriekový chlapec prestal koňa pichať špendlíkom a úbohé, unavené viera už ďalej pokračovalo slimačím tempom. Oriekový chlapec toho využil a obratne zliezol dolu koňovi po nohe. Potom bežal ku svojej tete a vypýtal si od nej hrebeň. Ako šiel od nej, stretol ďalšieho jazdca. Na ceste domov urobil presne to isté. Keď podal svojej matke hrebeň od tety, tá bola veľmi prekvapená a neveriaco sa ho spýtala: „Syn môj, ale ako sa ti tak rýchlo podarilo vrátiť sa naspäť?“

„Ach, matka moja,“ odpovedal, „a či som ti nehovoril, že robiť posla je

pre mňa tá správna úloha?“

Jeho otec vlastnil koňa, ktorého často brával napásť sa na lúku. Jedného dňa zobral so sebou i svojho Oriekového syna. Napoludnie sa obrátil ku svojmu malému synovi a povedal mu: „Zostaň tu a dozri na koňa. Ja musím ísť teraz domov a niečo povedať tvojej matke, ale čoskoro sa vrátim.“

Keď bol jeho otec preč, prechádzal okolo zlodej, ktorý si všimol, ako sa kôň pasie bez dozoru. Tak k nemu prišiel, nasadol naň a chcel na ňom odísť preč. Oriekový chlapec bol však preňho až moc šikovný. Vyštveral sa na koňa po jeho chvoste a začal ho hrýzť do chrbta. Zviera sa splašilo a bez ohľadu na smer, kam na ňom chcel odísť zlodej, začalo cválať rovno domov. Otec, keď uvidel neznámeho muža jazdiť na jeho koni, bol veľmi prekvapený. No Oriekový chlapec rýchlo zliezol z koňa a povedal mu, čo sa stalo. Tak otec dal zlodēja hneď chytiť a uväzniť do väzenia.

O niečo neskôr, na jeseň, keď mal Oriekový chlapec už dvadsať rokov, povedal svojim rodičom: „Zbohom, drahý otec a matka, dobre sa tu majte. Ja idem do sveta. Hneď ako zbohatnem, tak sa vrátim domov.“

Rodičia sa smiali nad slovami malinkého muža. No, žeby toho bol schopný, mu neverili ani na chvíľu. Nadišiel večer a zotmelo sa. Oriekový chlapec sa vyštveral na strechu až ku komínu, pri ktorom mali hniezdo bociany. Tie teraz už tvrdo spali. Najstaršiemu bocianovi vyliezol na chrbát a okolo jedného jeho krídla sa priviazal hodvábnou šnúrkou. Potom zaliezol medzi jeho páperie a zaspal.

Nasledujúce ráno leteli bociany smerom na juh, lebo sa blížila zima. Oriekový chlapec letel krížom cez vzduch na bocianovom chrbte. Keď chcel odpočívať, priviazal ku hodvábnnej šnúрке aj druhé bocianie krídlo, aby nemohol letieť ďalej. Takýmto spôsobom sa dostal až do krajiny Afričanov, kde bociany pristáli blízko hlavného mesta. Keď si ľudia tam všimli Oriekového chlapca, boli veľmi udivení. Vzali ho teda aj s bocianom ku kráľovi krajiny. Kráľ sa veľmi potešil tejto malej bytosti a vždy sa staral o to, aby Oriekový chlapec bol stále pri ňom a v bezpečí. Tak veľmi si drobného mužika obľúbil, že mu dokonca daroval štyrikrát väčší diamant, ako bol on sám. Oriekový chlapec diamant pevne mašľou priviazal bocianovi o krk. Potom, keď si všimol, že sa ostatné bociany pripravujú na let do severných krajín, odviazal svojmu bocianovi krídla, aby mohol letieť. A sám seba priviazal o jeho chrbát a zaliezol mu do peria. A leteli stále bližšie a bližšie k domovu vysoko vo vzduchu. Napokon Oriekový chlapec prišiel do svojej

rodnej dediny. Keď pristál s bocianom blízko svojho domu, odviazal mu diamant z krku. Ten dopadol na zem. Poriadne ho schoval do piesku a pokryl drobnými kameňmi. Potom bežal ku svojim rodičom, aby mu pomohli odniesť vzácny poklad domov. On sám ho nevládal odniesť. Taký bol veľký a ťažký ten diamant.

Orieškový chlapec žil odvtedy šťastne spoločne so svojimi rodičmi. A veľmi sa im v živote darilo až do vysokého veku.

[@ Rozprávky z Bukoviny, Van Wliolocki, Andrew Lang, Robert Hodosi]

7*/ Obri a pastier **(1,0k=1000 slov)

Kde bolo, tam bolo, žil kedysi chudobný chlapec, ktorý nemal ani otca ani matku. Aby sa uživil, staral sa o ovce bohatého lorda. Deň a noc trávil vonku na otvorených poliach. Len keď pršalo a bola búrka, tak sa ukryl v malej chatke na okraji veľkého lesa. Raz v noci, keď sedel na tráve vedľa svojho stáda, nie príliš ďaleko počul veľký nárek a plač. Vstal a išiel smerom za hlukom. Ku svojmu zdeseniu a úžasu našiel pri lese ležiaceho obra. Už sa chystal utiecť, zobrať nohy na plecía a bežať preč, čo mu sily stačili. Vtedy naňho obor zavola: „Neobávaj sa. Ja ti neublížim. Naopak, štedro sa ti odmením, ak mi obviažeš svoju nohu. Zranil som sa, keď som sa snažil vytrhnúť dub zo zeme.“ Pastier si vyzliekol košeľu a obviazal ňou obrovi zranené chodidlo. Obor sa postavil a povedal: „Teraz pod' so mnou. Odmením ťa. Dnes ideme oslavovať svadbu. Sľubujem ti, že sa budeme dobre baviť. Pod' so mnou a trochu sa zabav. Ale aby ťa moji bratia nevideli, daj si tento opasok okolo pásu. Potom budeš neviditeľný.“ S týmito slovami podal mladému pastierovi opasok a kráčal pred ním, aby ho priviedol k fontáne, kde sa zhromaždili stovky obrov a obrýň a pripravovali sa na svadbu. Do polnoci tancovali a hrali rôzne hry. Potom jeden z obrov vytrhol nejaký strom aj s koreňmi a všetci obri a obryne sa urobili takí tenkí, že zmizli do zeme cez dieru, ktorá zostala po strome. Zranený obor zostal pozadu a zvolal: „Pastier, kde si?“ „Tu som, pri tebe,“ bola odpoveď. „Dotkni sa ma,“ povedal obor, „aby si aj ty mohol ísť s nami pod zem.“ Pastier urobil tak, ako mu povedal. Neveril, že je to možné, ale čoskoro sa ocitol vo veľkej hale, kde aj steny boli urobené z čistého zlata. Potom ku svojmu údivu zbadal, že sála je vybavená stolmi a stoličkami, ktoré patrili jeho pánovi. Za pár minút spoločnosť začala jesť a piť.

Banket bol veľmi nádherný. Chudobný mládenec jedol a pil chamtivo, koľko len vládal. Keď bol nasýtený, pomyslel si: „Prečo by som si nemal dať jeden bochník chleba do vrecka? Aspoň budem mať čo jesť aj zajtra. Tak uchopil jeden bochník a keď sa nikto nedíval, dal si ho pod tuniku. Sotva tak urobil, zranený obor sa spýtal potichu: „Pastier, kde si?“ „Tu som,“ odpovedal mládenec. „Tak sa ma drž,“ povedal obor, „aby som ťa mohol zaviesť znova hore“ Pastier sa teda držal obra a za pár okamihov už bol zase nad zemou, ale obor zmizol. Pastier sa vrátil ku svojim ovciam. Dal si dolu opasok

neviditeľnosti a opatrne ho schoval do svojho batoha.

Nasledujúce ráno sa chlapec cítil hladný a pomyslel si, že si odreže kúsok z chleba, ktorý zobral zo svadby obrov, a že sa naje. Ale hoci to skúšal celou svojou silou, nepodarilo sa mu z neho odrezat' ani malý kúsok. V zúfalstve zahryzol do bochníka. Ale aký veľký bol jeho úžas, keď mu z úst vypadol a skotúlal sa na zem k jeho nohám kúsok zlata. Zahryzol do chleba druhý a tretíkrát, a zakaždým mu z úst vypadol kúsok zlata, ale chlieb zostával celý. Pastier sa veľmi potešil svojmu veľkému šťastiu a schoval si čarovný bochník do batoha. Rýchlo sa ponáhlal do najbližšej dediny, aby si kúpil niečo na jedenie. Potom sa vrátil ku svojim ovciam.

Ten bohatý lord, o ktorého ovce sa staral, mal veľmi krásnu dcéru. Keď sa prechádzala so svojím otcom po poliach, vždy sa naňho usmiala a pozdravila ho. Mládenec sa dlho pripravoval, aby urobil nejaké prekvapenie tomuto krásnemu stvoreniu na jej narodeniny. Tak keď sa priblížil tento deň, dal si na seba neviditeľný opasok. Vzal so sebou vrece plné kúskov zlata. Uprostred noci vkĺzol do jej izby. Položil vrece plné zlata vedľa jej postele a vrátil sa naspäť ku svojim ovciam. Radosť dievčaťa a jej rodičov bola nesmierna, keď nasledujúci deň našli vrece plné zlata. Mládenec bol veľmi potešený, keď videl jej radosť, tak to isté spravil nasledujúci deň. A takto to pokračovalo sedem nocí za sebou. Dievča a jej rodičia si pomysleli, že to musí byť dobrá víla, ktorá priniesla to zlato každú noc. Ale jednu noc sa rozhodli, že budú dávať pozor a zo svojho úkrytu uvidia, kto prináša to zlato každú noc.

Ôsmu noc bola strašná búrka, silný vietor a dážď. Pastier bol práve na ceste, aby priniesol krásnemu dievčaťu ďalšie vrece plné zlata. Práve vtedy, keď sa dostal k domu svojho pána, si všimol že si zabudol svoj opasok, ktorý ho robil neviditeľným. Nepáčila sa mu myšlienka, aby sa v takom zlom počasí poň vracal do svojej chatky. Tak len vošiel dievčaťu do izby. Položil vrece plné zlata vedľa postele a chystal sa odísť z izby. Vtedy sa tam objavil jeho pán, zachytil ho a povedal mu: „Ty mladý darebák, tak ty si chcel ukradnúť zlato, ktoré sem prináša každú noc dobrá víla?“ Mladý pastier bol taký zarazený jeho slovami, že zostal stáť na mieste, až ho zatriaslo. Neodvažoval sa vysvetliť svoju prítomnosť. Majster mu teda povedal: „Keďže si mi doteraz verne slúžil, neodovzdám ťa do väzenia. Ale musíš opustiť svoje miesto a už ťa nechcem viacej uvidieť.“ A tak sa mladý pastier vrátil svojej chatky. Zobral so sebou bochník a opasok a odišiel do najbližšieho mesta. Tam si

kúpil drahé oblečenie, veľký koč so štyrmi koňmi, najal si dvoch služobníkov, a vrátil sa ku svojmu pánovi. Bohatý lord, keď zbadal pastiera, ako sa k nemu takto vracia, bol celý ohromený. Mládenec mu vyrozprával, aké šťastie sa mu stalo. Potom ho požiadal o ruku jeho krásnej dcéry. V tom mu pohotovo vyhovel. A krásna lordova dcéra a mladý pastier si po svadbe žili v prepychu. Boli bohatí a šťastní až do konca svojich životov.

[@ Rozprávka z Bukoviny, Von Wliolocki, Andrew Lang, Robert Hodosi]